

Kryteria i procedury w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego profesora

Rada Doskonałości
Naukowej

prof. dr hab. Marian Gorynia

Zastępca Przewodniczącego Rady Doskonałości Naukowej

Warszawa, 16 czerwca 2025 r.

Postępowanie w sprawie nadania tytułu profesora

✓ Art. 227 określa wymogi, które powinna spełnić osoba ubiegająca się o tytuł profesora, czyli:

1. Posiada stopień doktora habilitowanego oraz

a) wybitne osiągnięcia naukowe krajowe lub zagraniczne,

b) uczestniczyła w pracach zespołów (co najmniej dwóch zespołów) badawczych realizujących projekty (co najmniej dwa projekty) finansowane w drodze konkursów krajowych i zagranicznych lub odbyła staże (co najmniej dwa staże) w instytucjach naukowych lub prowadziła badania naukowe w instytucjach (co najmniej w dwóch instytucjach) naukowych.

Postępowanie w sprawie nadania tytułu profesora

- ✓ RDN powołuje 5 recenzentów (w drodze losowania spośród co najmniej 15 kandydatów), którym zleca wydanie opinii w zakresie spełniania wymagań do nadania tytułu profesora. Opinia wydawana jest w terminie 3 miesięcy od dnia zlecenia jej wydania. **Problem ze znalezieniem 15 odpowiednich kandydatów w niektórych specjalnościach.**

Postępowanie w sprawie nadania tytułu profesora

- ✓ Recenzje oraz treść wniosku omawiane są na posiedzeniach Zespołów RDN (odpowiadających dziedzinom naukowym), które rekomendują poparcie albo odmowę poparcia wniosku.

Ostateczną decyzję podejmuje Prezydium RDN w drodze głosowania. Uchwały podejmowane są przy bezwzględnej większości głosów.

Postępowanie w sprawie nadania tytułu profesora

- Tytuł naukowy profesora może być nadany w dziedzinie albo dziedzinie i dyscyplinie albo dziedzinie i dyscyplinach.

Jeśli kandydat ubiega się o tytuł w dziedzinie, nie wskazując dyscypliny lub dyscyplin, to powinien mieć osiągnięcia we wszystkich dyscyplinach w ramach danej dziedziny (co jest trudne do spełnienia).

UWAGI

- Artykuły w czasopismach naukowych albo monografie same w sobie NIE są osiągnięciami naukowymi, a tym bardziej wybitnymi osiągnięciami. Osiągnięciami takimi mogą być uzyskane i opisane w artykułach lub książkach wyniki badań i wyciągnięte na ich podstawie wnioski.
- Osiągnięcia te powinny wynikać z działalności naukowej kandydatów, a nie głównie współautorów ich publikacji.

UWAGI

- O wartości naukowej osiągnięcia NIE decydują wskaźniki bibliometryczne ani żadne inne parametry „naukometryczne”.
- O wartości tej decyduje treść publikacji, opisującej uzyskane wyniki i wyciągnięte wnioski.
- Przy rozpatrywaniu wniosków o tytuł profesora kluczowa jest także rola osoby ubiegającej się o ten tytuł w powstaniu dzieł opisujących osiągnięcia.

UWAGI

- O wartości naukowej osiągnięcia NIE decyduje miejsce jej opublikowania (czasopismo, wydawnictwo), ale treść publikacji.
- RDN NIE ma kompetencji ani żadnych zadań związanych z oceną czasopism i wydawnictw naukowych, zatem żadne współczynniki (typu *Impact Factor*, punkty *MNiSW* i inne) ani tytuł czasopisma czy nazwa wydawnictwa NIE mogą być kluczowe przy ocenie wniosku.

UWAGI

- RDN NIE oczekuje od recenzentów analizy bibliometrycznej prac naukowych kandydatów ani punktowej oceny ich dorobku. Tego typu analiza nie wymaga żadnych kompetencji ani wiedzy w zakresie danej dyscypliny naukowej i mogłaby być dokonana przez dowolnego pracownika administracyjnego w Biurze RDN. Jest ona jednak bezużyteczna na potrzeby rozpatrywania wniosków o nadanie tytułu profesora.

UWAGI

- RDN oczekuje od recenzentów analizy merytorycznej osiągnięć naukowych kandydatów. Zapoznania się z ich publikacjami i stwierdzenia, czy rezultaty ich aktywności naukowej wniosły istotny wkład do nauki, a ich osiągnięcia można określić jako wybitne. Każdy specjalista w danej dyscyplinie, posiadający tytuł profesora, powinien być zdolny do dokonania takiej oceny merytorycznej bez konieczności analizy bibliometrycznej.

UWAGI

- Niektóre wskaźniki mogą być **pomocne** w ocenie osiągnięć kandydatów – na przykład wysoka liczba cytowań ich prac **może** (ale **NIE** musi) świadczyć o ich rozpoznawalności w środowisku naukowym. Niemniej, wskaźniki te traktowane są z dużą ostrożnością oraz jedynie jako **pomocnicze** informacje o dorobku kandydatów, niemogące jednak decydować o poparciu albo odmowie poparcia wniosku o tytuł profesora.

PRZYKŁADY

PRZYKŁAD I

- Podaj przykłady publikacji, które osiągnęły wysokie wskaźniki bibliometryczne, ale nie dlatego, że odkryły coś nowego, tylko za to, że zawierały jakieś kardynalne błędy, nieporozumienia?
- ChatGPT
- Jednym z przykładów artykułów naukowych, które zyskały popularność nie z powodu odkrycia czegoś istotnego, ale z powodu zawierania kardynalnych błędów, jest artykuł autorstwa Rogera Bezdek'a zatytułowany "Estimating the Global Costs of Kyoto Compliance" opublikowany w czasopiśmie "Energy Journal" w 1998 roku.
- W swoim artykule Bezdek oszacował koszty implementacji Protokołu z Kioto dotyczącego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Jednakże jego metodyka i dane użyte do analizy zostały ostro skrytykowane przez naukowców za zawieranie kardynalnych błędów oraz brak odpowiedniej analizy. W szczególności, Bezdek przecenił koszty implementacji Protokołu z Kioto, co przyczyniło się do szerokiego rozpowszechnienia i popularności artykułu w dyskusjach na temat skutków ekonomicznych związanych z regulacjami dotyczącymi zmian klimatu.
- Późniejsze badania oraz krytyka pozwoliły na zidentyfikowanie błędów w metodologii Bezdeka, co prowadzi do wniosku, że jego artykuł był bardziej szkodliwy niż pomocny w dyskusji na temat kosztów związanych z ochroną środowiska.

PRZYKŁAD II

- Podaj przykłady publikacji, które osiągnęły wysokie wskaźniki bibliometryczne, ale nie dlatego, że odkryły coś nowego, tylko za to, że zawierały jakieś kardynalne błędy, nieporozumienia?
- ChatGPT
- Jednym z przykładów publikacji, która osiągnęła wysokie wskaźniki bibliometryczne, ale później okazało się, że zawierała poważne błędy, jest artykuł opublikowany w 1998 roku pt. "Wakefield AJ, Murch SH, Anthony A, Linnell J, Casson DM, Malik M, Berelowitz M, Dhillon AP, Thomson MA, Harvey P, Valentine A, Davies SE, Walker-Smith JA. Ileal-lymphoid-nodular hyperplasia, non-specific colitis, and pervasive developmental disorder in children. Lancet. 1998 Feb 28;351(9103):637-41." W tej publikacji autorzy sugerowali związek między szczepionką MMR (przeciw odrze, śwince i różyczce) a autyzmem.
- Jednakże, późniejsze badania nie były w stanie potwierdzić tych wyników, a metodologia i etyka tego badania były krytykowane. W 2010 roku czasopismo Lancet wycofało tę publikację, uznając ją za nieetyczną i błędną. Autor główny artykułu, Andrew Wakefield, stracił również prawo do praktyki lekarskiej w Wielkiej Brytanii. Niemniej jednak, artykuł ten przez pewien czas wpływał (i niestety nadal wpływa) na opinię publiczną i wywarł (i niestety nadal wywiera) wpływ na poziom szczepień.
- To jest jeden z przykładów, gdzie publikacja osiągnęła dużą popularność, ale później okazało się, że zawierała błędy i nieporozumienia. Ważne jest, aby zawsze podchodzić do wyników badań naukowych z krytycznym myśleniem i sprawdzać, czy badania zostały potwierdzone przez inne niezależne źródła przed przyjęciem ich za pewnik.

PRZYKŁAD III

Fragment zaczerpnięty z książki: Jan Fazlagić, Kompendium wiedzy na temat opracowania programów nauczania i scenariuszy zajęć oraz lekcji wspierających proces kształcenia ogólnego, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2020.

- Innym przykładem koncepcji, która ma bardzo słabe podstawy teoretyczne, a mimo tego zdobyła dużą popularność wśród nauczycieli, jest różnicowanie „stylów uczenia się”.
- Kolejnym powszechnie utrzymywanym błędnym przekonaniem jest pogląd, że „wykorzystujemy tylko 10% potencjału naszego mózgu” (czytaj: ewolucja stworzyła organ, który konsumuje olbrzymie ilości energii, ale wykorzystuje tylko 0,1 tej energii efektywnie).
- Kariera takich mitów zwykle wynika z niefortunnej interpretacji badań naukowych (więcej na ten temat w: Lilienfeld i in., 2011).
- Wśród innych koncepcji pośród edukacyjnych „trendów” (rozumianych jako koncepcja naukowa szybko zyskująca popularność wśród praktyków) należy wymienić model osobowości Myers-Briggs, który okazał się mało trafny – obecnie wśród psychologów panuje przekonanie, że najtrafniej opisuje ludzką osobowość model Wielkiej Piątki (*Big Five*).

Strona internetowa RDN

Strona internetowa www.rdn.gov.pl, na której znajdą Państwo wiele ważnych informacji związanych z obszarem działania Rady Doskonałości Naukowej, w tym wzorów dokumentów składanych w postępowaniach oraz PORADNIKI dotyczące postępowań habilitacyjnych i profesorskich, a także PORADNIK dotyczący recenzji w postępowaniach o awans naukowy.

Dziękuję za uwagę

prof. dr hab. Marian Gorynia
Zastępca Przewodniczącego Rady Doskonałości Naukowej